

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu
Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Jiřího Přibáně, soudce zpravodaje Martina Smolka a soudce Pavla Šámala o ústavní stížnosti stěžovatelky **M. G.**, zastoupené JUDr. Ing. Pavlem Cinkem, LL.M., MBA, advokátem, sídlem Veleslavínova 363/33, Plzeň, proti usnesení Okresního soudu Plzeň-sever č. j. 6 P 174/2023-802 ze dne 23. června 2026, za účasti **Okresního soudu Plzeň-sever** jako účastníka řízení, a **a) M. B.**, zastoupeným JUDr. Michalem Zsemletem, advokátem, sídlem Kardinála Berana 8, Plzeň, a nezletilé **b) A. B.**, zastoupené městem X., opatrovníkem, jako vedlejších účastníků řízení, takto:

- I. Usnesením Okresního soudu Plzeň-sever č. j. 6 P 174/2023-802 ze dne 23. června 2026 bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a princip rovnosti účastníků podle čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.
- II. Návrh na zrušení usnesení Okresního soudu Plzeň-sever č. j. 6 P 174/2023-802 ze dne 23. června 2026 se zamítá.

Odůvodnění:

I.
Úvod

1. Ústavní soud dostal v krátké době další příležitost zabývat se postupem soudů před vydáním tzv. prozatímního rozhodnutí, nového institutu opatrovnického řízení.

2. Jádrem předloženého návrhu je situace, kdy obecný soud vydal prozatímní rozhodnutí týkající se režimu péče o nezletilou o letošních prázdninách, aniž poskytl možnost stěžovateli se k návrhu vyjádřit. Takový postup nicméně vede k porušení práva na spravedlivý proces a principu rovnosti účastníků řízení. Oproti předchozí právní úpravě předběžného opatření vystupuje navíc prvek možnosti vyjádření všech účastníků řízení, včetně nezletilého, v případě prozatímního rozhodnutí do popředí tím spíše, že se záměrně odstranil moment překvapení a neumožnil se instanční přezkum takového rozhodnutí v rámci obecného soudnictví.

3. Vedle toho soud nezjišťoval ani názor nezletilé. Za dané situace tím bylo v konečném důsledku rovněž zasaženo do práva stěžovatelky na soudní ochranu.

II.
Shrnutí skutkových a procesních okolností

4. Stěžovatelka (dále též „matka“) se ústavní stížností domáhá zrušení v záhlaví označeného prozatímního rozhodnutí vydaného ve věci péče o 9letou nezletilou pro období letošních letních prázdnin.

5. Okresní soud Plzeň-sever v předcházejícím opatrovnickém řízení rozhodl mj. o péči o nezletilou, jejím zvláštním prázdninovým režimu a o výživném. Během prázdnin se rodiče měli v péči o nezletilou střídát po týdnů. Běžnou péči soud stanovil jako asymetrickou ve prospěch stěžovatelky (rozsudek Okresního soudu Plzeň-sever č. j. 6 P 174/2023-752 ze dne 24. března 2026). Stěžovatelka proti tomuto rozhodnutí podala odvolání. Odvolací řízení stále probíhá.

6. Právní zástupce vedlejšího účastníka a) (dále též „otce“) se dne 9. 6. 2026 a následně dne 19. 6. 2026 prostřednictvím e-mailu dotázal právní zástupkyně stěžovatelky, zda bude rozsudek respektovat a otci umožní prázdninovou péči. S výjimkou e-mailu právní zástupkyně matky ze dne 11. 6. 2026, ve kterém sdělila, že bude druhou stranu o stanovisku klientky informovat, se stěžovatelka přímo ani zprostředkovaně nijak nevyjádřila.

7. Dne 19. 6. 2026 podal otec návrh na vydání předběžného opatření. Domáhal se ním, aby soud upravil péči o nezletilou v průběhu celého roku a stanovil zvláštní režim pro letošní a následující letní prázdniny.

8. Okresní soud Plzeň-sever tento návrh posoudil jako návrh na vydání prozatímního rozhodnutí (podle § 465a zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních). V záhlaví označeným usnesením rozhodl tak, že je otec povinen a oprávněn o nezletilou pečovat každý druhý týden, v péči o nezletilou se tak s matkou střídají (konkrétně je nezletilá v péči otce 1.7.-6.7., 13.7.-20.7., 27.7.-3.8., 10.8.-17.8. a 24.8.-31.8.). Prázdninovou péči tedy určil shodně s původním rozsudkem, na který se v odůvodnění odkázal. Dále poukázal zejména také na matčino bojkotování otcovy péče o nezletilou. Názor nezletilé zvláště nezjišťoval, vycházel z jejího postoje vyjádřeného v průběhu řízení. Matku k vyjádření se k návrhu nevyzval.

9. Proti tomuto prozatímnímu rozhodnutí matka podala ústavní stížnost, spolu s ní navrhla odklad vykonatelnosti napadeného usnesení, který Ústavní soud samostatným usnesením sp. zn. II. ÚS 1971/26 ze dne 21. 7. 2026 zamítl.

III.

Argumentace stěžovatelky

10. Stěžovatelka tvrdí, že napadeným rozhodnutím bylo porušeno její právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod („Listina“), zásada rovnosti účastníků řízení podle čl. 37 odst. 3 Listiny, právo vyjádřit se k věci podle čl. 38 odst. 2 Listiny, právo pečovat o dítě a vychovávat jej podle čl. 32 odst. 4 Listiny a princip nejlepšího zájmu dítěte podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte („Úmluva“) a participační právo dítěte podle čl. 12 Úmluvy.

11. Zaprvé, nebyly splněny zákonné podmínky pro vydání prozatímního rozhodnutí. Stěžovatelce nebyl návrh doručen, nebyla ani vyzvána k tomu, aby se k němu vyjádřila. Stěžovatelka neměla reálnou možnost na návrh reagovat, ač soud měl objektivní prostor (do začátku prázdninové péče otce zbývalo od podání návrhu 12 dní) a povinnost jí toto umožnit. Podání tohoto návrhu přitom nemohla ani důvodně předvídat.

12. Zadruhé, reálná možnost vyjádřit se ke konkrétní prázdninové úpravě nebyla poskytnuta ani nezletilé. Její stanovisko vyjádřené během předcházejícího řízení nestačí; nezletilá má právo vyjádřit se ke konkrétní navrhované úpravě. Její stanovisko v řízení ani nebylo soudem

zjišťováno přímo, nýbrž zprostředkovaně, což stěžovatelka ostatně napadá i ve svém odvolání.

13. Zatřetí, odůvodnění usnesení je nedostatečně individualizované a tedy nepřezkoumatelné. Soud prozatímní rozhodnutí odůvodňuje převážně pouhým odkazem na svůj nepravomocný rozsudek, dosavadním průběhem řízení a tvrzením otce o stěžovatelčině neochotě s ním komunikovat. Zcela absentuje posouzení toho, proč je stanovená forma prázdninové péče v současném nejlepším zájmu nezletilé, soud se nevypořádal ani s konkrétními námitkami stěžovatelky, které vznášela v průběhu řízení.

IV.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

14. Ústavní stížnost byla podaná oprávněnou osobou včas (§ 72 odst. 1 a 3 zákona o Ústavním soudu) a je přípustná (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu *a contrario*). Stěžovatelka je řádně zastoupená advokátem (§ 30 odst. 1 zákona o Ústavním soudu) a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný.

15. Ústavní soud rozhodl podle § 44 zákona o Ústavním soudu bez ústního jednání, neboť od něj neočekával další objasnění věci.

V.

Vyjádření k ústavní stížnosti a replika stěžovatelky

16. **Okresní soud** nevyužil možnosti se k ústavní stížnosti vyjádřit.

17. **Otec** ve svém vyjádření navrhl zamítnutí ústavní stížnosti. Návrh na vydání prozatímního rozhodnutí podal, protože se stěžovatelka stejně jako každý rok odmítala dohodnout na spravedlivém rozvržení prázdninového styku. Prozatímní rozhodnutí je dle otce v souladu se zákonem, právy stěžovatelky i nejlepším zájmem nezletilé. Jestliže se otec opakovaně dotazoval, zda matka bude respektovat prázdninové rozvržení péče tak, jak je stanoveno v rozsudku, a v situaci kdy se v minulosti péče o nezletilou již několikrát řešila skrze předběžná opatření, byl návrh otce pro matku též předvídatelný. Konečně, názor nezletilé byl během řízení zjišťován několikrát, a to dostatečně i pro účely tohoto usnesení; soud rozhodl totožně s původním rozsudkem, nestanovil tak novou úpravu prázdninové péče.

18. **Opatrovník** nezletilé vedlejší účastnice (město X.) uvedl, že soudy opakovaně rozhodují tak, že má otec právo a povinnost o nezletilou pečovat. Otec je dobrý vychovatel a kontakt nezletilé s ním je pro ni prospěšný. K otázce namítaných procesních pochybení uvedl, že jako opatrovníku mu přísluší zabývat se pouze nejlepším zájmem nezletilé – vydané prozatímní rozhodnutí je pak bezpochyby v jejím nejlepším zájmu, jelikož jí umožňuje s otcem udržovat kontakt, kterému matka soustavně brání.

19. Ústavní soud **stěžovatelce** vyjádření, která obdržel, nezasílal k replice, neboť z nich neplynula žádná nová argumentace, jež by pro rozhodování Ústavního soudu byla relevantní.

VI.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

20. Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

VI.I. Obecná východiska

a) Přezkum prozatímních rozhodnutí Ústavním soudem

21. K problematice přezkumu prozatímních rozhodnutí, které byly zavedeny do zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních („z. ř. s.“) s účinností od 1. ledna 2026, se měl Ústavní soud možnost vyjádřit již v nálezech sp. zn. I. ÚS 1382/26 ze dne 2. 7. 2026 a sp. zn. II. ÚS 1124/26 ze dne 30. 6. 2026. V těchto rozhodnutích mj. dovodil, že při posuzování ústavnosti v poměrech řízení o ústavní stížnosti lze vyjít z ustálené judikatury vztahující se k předběžným opatřením. Jelikož se jedná o institut rodinného práva, kde je Ústavní soud nadmíru zdrženlivý, platí zde také, že ke kasačnímu zásahu dojde jenom výjimečně, a to pouze ve skutečně extrémních případech.

22. Prozatímní rozhodnutí tedy Ústavní soud podrobuje přezkumu jen v rámci tzv. omezeného testu ústavnosti. Ověřuje, zda rozhodnutí o návrhu na vydání prozatímního rozhodnutí mělo zákonný podklad (čl. 2 odst. 2 Listiny), bylo vydáno příslušným orgánem (čl. 38 odst. 1 Listiny) za dodržení zásad řádně vedeného soudního řízení a zda nebylo projevem na první pohled zjevné a intenzivní svévole ve smyslu čl. 1 Ústavy a čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny (srov. také např. usnesení sp. zn. III. ÚS 1566/26 ze dne 1. 7. 2026, bod 9).

23. Zároveň ovšem nelze pominout, že je úprava prozatímních rozhodnutí relativně nová a nevztahuje se k ní rozsáhlá judikatura tak, jako tomu bylo u předtím aplikovaného institutu předběžných opatření. Nelze tak vyloučit zásah Ústavního soudu a podrobení právní úpravy ústavně konformnímu výkladu, tím spíše v situaci, kdy zákon u prozatímního rozhodnutí vylučuje uplatnění řádného opravného prostředku, takže jedinou obranou proti případným excesům při jejich vydání v intenzitě porušení ústavně garantovaných základních práv a svobod je toliko ústavní stížnost. V tomto duchu přistupuje Ústavní soud i k nyní projednávané věci (srov. nález sp. zn. I. ÚS 1382/26 ze dne 2. 7. 2026, bod 28).

b) Zásada rovnosti účastníků v řízení o vydání prozatímního rozhodnutí

24. Jedním z aspektů práva na spravedlivý proces je zásada vyplývající z čl. 37 odst. 3 Listiny, podle kterého jsou si všichni účastníci v řízení rovni. Zásadou rovnosti se rozumí „rovnost zbraní, resp. rovnost příležitostí“. To znamená, že každé procesní straně by měla být dána přiměřená možnost přednést svou záležitost za podmínek, jež ji nestaví do podstatně nevýhodnější situace, než ve které je její protistrana. Cílem zásady rovnosti zbraní je pak dosažení „spravedlivé rovnováhy“ mezi stranami sporu (viz zejména nález sp. zn. Pl. ÚS 49/10 ze dne 28. ledna 2014, body 27 až 32, a tam citovaná judikatura).

25. O dodržení principu rovnosti zbraní zjevně usiloval i zákonodárce při přijímání právní úpravy prozatímního rozhodnutí a procesu vedoucího k jeho vydání. Cílem této úpravy bylo mj. vyloučit zásadu momentu překvapení ostatních účastníků řízení, s čímž bývá spojeno předběžné opatření. V oblasti péče soudu o nezletilé totiž aplikace této zásady způsobuje vyhocení konfliktů účastníků řízení a prohlubování sporů. Z tohoto důvodu byla z koncepce nové právní úpravy prozatímních rozhodnutí vypuštěna právě zásada momentu překvapení a prozatímní rozhodnutí má učiněno až v okamžiku, kdy byla všem účastníkům dána možnost vyjádření k návrhu. S tím úzce souvisí vyloučení možnosti podat odvolání proti rozhodnutí o návrhu na vydání prozatímního rozhodnutí. Zatímco u předběžných opatření je možné rovnost zbraní realizovat až v odvolacím řízení, u prozatímních rozhodnutích je nutno z důvodu absence možnosti odvolání důsledně dbát na rovnost zbraní už v řízení před soudem prvního stupně (srov. I. ÚS 1382/26 ze dne 2. 7. 2026, bod 31).

26. Zamezení momentu překvapení se projevuje na více místech přijaté zákonné úpravy. Nejzřetelněji se projevuje v § 465b odst. 2 z. ř. s., který explicitně stanoví, že prozatímní rozhodnutí „*lze vydat, jen byla-li všem účastníkům, včetně nezletilého, poskytnuta možnost se vyjádřit.*“ Kromě toho návrhovatel v samotném návrhu na vydání prozatímního rozhodnutí má uvést "informace o komunikaci mezi rodiči nebo jinými osobami, jež se toho, co má být předmětem úpravy poměrů dítěte, týkala, nebo důvody, pro které tato komunikace neproběhla" a "informaci o tom, zda byli ostatní účastníci řízení o vydání prozatímního rozhodnutí vyrozuměni o úmyslu podat tento návrh, popřípadě uvedení důvodů, pro které toto vyrozumění nebylo učiněno" (§ 465c odst. 1 z. ř. s.). Navíc má soud povinnost doručit návrh ostatním účastníkům při rozhodování na jednání, vyplývá-li ze spisu, že se neměli možnost s ním doposud seznámit (§ 465e odst. 2 věta čtvrtá).

27. Odkázat lze i na důvodovou zprávu k § 465d odst. 3 z. ř. s., kde je uvedeno, že podle tohoto ustanovení by soud „*měl po posouzení formálních požadavků a po zajištění si vyjádření účastníků řízení posoudit podle povahy věci, jaký další postup je pro účely rozhodnutí o prozatímní úpravě poměrů dítěte nejúčelnější.*“ (pozn. zvýraznění doplněno).

c) Participace dítěte

28. Podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy musí být zájem dítěte předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány.

29. Podle čl. 12 odst. 1 Úmluvy zabezpečují její smluvní strany dítěti, které je schopno formulovat své vlastní názory, právo tyto názory svobodně vyjadřovat ve všech záležitostech, které se jej dotýkají, přičemž se názorům dítěte musí věnovat patřičná pozornost odpovídající jeho věku a úrovni. Podle čl. 12 odst. 2 Úmluvy se za tímto účelem dítěti zejména poskytuje možnost, aby bylo vyslyšeno v každém soudním nebo správním řízení, které se jej dotýká, a to buď přímo, nebo prostřednictvím zástupce anebo příslušného orgánu, přičemž způsob slyšení musí být v souladu s procedurálními pravidly vnitrostátního zákonodárství.

30. Dle konstantní judikatury Ústavního soudu je i názor dítěte důležitým faktorem, který musí soudy s přihlédnutím k věku a emocionální vyspělosti dítěte zohlednit (např. nález sp. zn. II. ÚS 1311/24 ze dne 7. 8. 2024, bod 29 a tam odkazovaná judikatura). Nezjišťovat názor dítěte přímo (tj. jeho vyslechnutím) připadá v úvahu jen tehdy, je-li to v jeho nejlepším zájmu, či není-li to fakticky možné; takový postup je třeba vždy odůvodnit (srov. např. nález sp. zn. IV. ÚS 1002/19 ze dne 9. 10. 2019, body 19-21; či sp. zn. IV. ÚS 827/18 ze dne 10. 4. 2018, body 20 a 21 a tam odkazovaná judikatura). Právě uvedená východiska Ústavní soud aplikoval i na řízení o vydání předběžného opatření před účinností nové úpravy (např. nález sp. zn. II. ÚS 1931/17 ze dne 19. 12. 2017, bod 39).

d) Přezkoumatelnost soudních rozhodnutí

31. Ústavní soud mnohokrát ve své judikatuře uvedl, že součástí odůvodnění soudního rozhodnutí nemusí být výslovné vypořádání se s každým tvrzením či námitkou účastníků řízení, nebo jakákoli dílčí úvaha soudu, kterou učinil v rámci svého rozhodování, ať už se týkala jeho procesního postupu, skutkových zjištění nebo právního posouzení. Jako celek však odůvodnění musí účastníkům řízení umožňovat seznatelnost těch úvah soudu, jež byly relevantní pro výsledek řízení, a tím přezkoumatelnost soudního rozhodnutí z hlediska zákonnosti i věcné správnosti (srov. nález sp. zn. II. ÚS 222/18 ze dne 14. 8. 2019 bod 13).

VI.2 Aplikace obecných východisek na posuzovanou věc

32. V nyní posuzované věci není sporné, že napadené prozatímní rozhodnutí bylo vydáno příslušným orgánem a má zákonný podklad. Sporná je pouze otázka dodržení pravidel řádného procesu.

33. Ze spisového materiálu, který má Ústavní soud k dispozici, vyplývá, že po obdržení návrhu otce na vydání předběžného opatření ze dne 19. 6. 2026 okresní soud neučinil žádné další kroky vůči ostatním účastníkům řízení a dne 23. 6. 2026 rovnou vydal napadené prozatímní rozhodnutí.

34. Otec podal návrh, který zjevně neobsahoval všechny zákonné náležitosti. To bylo zřejmě zapříčiněno i tím, že jej otec konstruoval jako návrh na vydání předběžného opatření. V návrhu bylo uvedeno, že právní zástupci rodičů spolu komunikovali skrze e-mail o péči během prázdnin, nicméně z přiloženého e-mailu nevyplývá, že by právní zástupce otce zaslal přesné znění návrhu na vydání prozatímního rozhodnutí. Chybí tedy zákonem požadované informace o tom, zda o podávaném návrhu byla stěžovatelka informována.

35. Ústavní soud dospěl k závěru, že okresní soud nepostupoval před vydáním prozatímního rozhodnutí v několika ohledech v souladu se zákonem, což v souhrnu dosáhlo intenzity porušení základního práva stěžovatelky na spravedlivý proces, zejména v rovině ústavně chráněného práva na rovnost zbraní účastníků soudního řízení. Především nezajistil včasné doručení návrhu na vydání prozatímního rozhodnutí stěžovatelce, aby na něj mohla reagovat, a vydal rozhodnutí, aniž stěžovatelce poskytl možnost se vyjádřit. Neusiloval ani o odstranění vad návrhu – kdyby tak učinil, mohlo tím dojít k zajištění dostatečného prostoru pro vyjádření stěžovatelky a naplnění principu rovnosti účastníků. Konečně vzhledem k tomu, že nedoručil návrh ani opatrovníkovi, nebylo možné zjistit názor nezletilé k navrhovanému prozatímnímu rozhodnutí, a to ani zprostředkovaně.

36. Zaprvé, co se týká poskytnutí možnosti se vyjádřit, § 465b z. ř. s. neumožňuje vydat prozatímní rozhodnutí, aniž by byla všem účastníkům taková možnost poskytnuta. Tuto povinnost soud zjevně nesplnil.

37. Zadruhé, co se týká otázky odstraňování vad návrhu, je ustanovení § 465c odst. 3 z. ř. s. potřeba ústavně konformně vykládat tak, že návrh má být odmítnut, jen pokud nedošlo k odstranění vad v průběhu řízení a zároveň pro tyto vady není možné v řízení pokračovat a prozatímní rozhodnutí vydat. Povaha tohoto institutu předpokládá, že by soud měl o odstranění vad sám usilovat. Přestože se v tomto řízení nepoužijí ustanovení o opravení vadného podání (viz § 454 odst. 2 věta poslední ve spojení s § 465c odst. 3 věta druhá z. ř. s.), nic nebrání soudu, aby – byť neformálně – vedl navrhovatele k odstranění vad. I s ohledem na nejlepší zájem dítěte bude totiž povětšinou namístě, aby soud o návrhu rozhodl věcně. Případné odstraňování vad pouze nesmí jít na vrub včasnému rozhodnutí o návrhu (viz SVOBODA, Karel. § 454 [Zahájení řízení]. In: SVOBODA, Karel, TLÁŠKOVÁ, Šárka, VLÁČIL, David, LEVÝ, Jiří, HROMADA, Miroslav a kol. Zákon o zvláštních řízeních soudních. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 984; popř. též JIRSA, J. § 454. In: JIRSA, J. et al. Zákon o zvláštních řízeních soudních: Soudcovský komentář. Wolters Kluwer [cit. 2026-6-25]. Dostupné z: www.aspi.cz. Srov. též I. ÚS 1382/26, bod 41).

38. Jak vyplývá z nálezu sp. zn. I. ÚS 1382/26, pokud z návrhu (ani z obsahu spisu) neplynulo, že otec zaslal návrh ostatním účastníkům, měl je okresní soud sám bezodkladně

s návrhem obeznámit. Tím spíše pokud návrh obsahoval vady a nebylo z něj zřejmé, zda byli ostatní účastníci oproti navrhovateli o možnosti vydání prozatímního rozhodnutí informováni. Na uvedeném nic nemění skutečnost, že v případě citovaného nálezu se jednalo o postup podle § 465e z. ř. s., který v odst. 2 výslovně předvídá povinnost soudu doručit účastníkům řízení návrh v případě rozhodování na ústním jednání, vyplývá-li ze spisu, že ostatní účastníci neměli možnost se doposud s ním seznámit. Pokud by se tento přístup neměl uplatnit v další variantě možného postupu, tedy projednání věci na základě písemných vyjádření účastníků (viz § 465d odst. 3 z. ř. s.), znamenalo by to zaprvé riziko přijetí rozhodnutí bez vyjádření účastníka řízení, ačkoli by se tento účastník k návrhu vyjádřit chtěl, a zadruhé neodůvodněné rozdílné zacházení se srovnatelnými situacemi.

39. Co se konečně týká participace nezletilé, § 465b odst. 2 z. ř. s. stanoví výslovně povinnost poskytnout před přijetím prozatímního rozhodnutí možnost se vyjádřit přímo nezletilému. To koresponduje s povinností podle čl. 12 odst. 2 Úmluvy, jak byl uveden v obecných východiscích, poskytnout dítěti možnost být vyslyšeno v *každém* soudním nebo správním řízení, které se jej dotýká, samozřejmě v závislosti na jeho věku, rozumových schopnostech a s přihlédnutím k jeho nejlepšímu zájmu.

40. Postoj nezletilé k návrhu na vydání prozatímního rozhodnutí okresní soud neopatrčil z důvodu, že byl zjišťován v průběhu celého řízení, a to jak znalcem, tak i opakovaně opatrovníkem nezletilé. Takový postup by bylo možné považovat za ústavně konformní pouze pokud by byl takto získaný názor aktuální a týkal by se přímo předmětu návrhu, tedy v tomto případě úpravy režimu letošních prázdnin. Ani jedna z těchto podmínek ovšem nebyla v daném případě splněna. Co se týká aktuálnosti, ze spisu, který má Ústavní soud k dispozici, vyplývá, že poslední pohovor s nezletilou proběhl v červenci 2025. Zadruhé ze spisu není patrné, že by se pohovory s nezletilou týkaly bezprostředně péče během letošních prázdnin.

41. Byť vznesení námítky porušení nejlepšího zájmu dítěte nesvědčí stěžovatelce, ale její dceři, důvodnost námítky lze promítnout do porušení jejího práva na soudní ochranu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny v rovině vadně zjišťovaného skutkového stavu, resp. vad při dokazování v intenzitě protiústavnosti (nález sp. zn. II. ÚS 1931/17 ze dne 19. 12. 2017, bod 44 nebo nález sp. zn. IV. ÚS 950/19 ze dne 14. dubna 2020, bod 24).

42. Naopak Ústavní soud nemůže souhlasit se stěžovatelkou, jestliže označuje napadené prozatímní rozhodnutí za nepřezkoumatelné z důvodu jeho odůvodnění odkazy na předcházející rozsudek (konkrétně jeho body 63-67). Odůvodnění se ovšem neomezuje pouze na odkaz na předchozí rozhodnutí, soud důvody pro vydání prozatímního rozhodnutí dostatečně rozvádí. Přitom za situace, kdy je prozatímní rozhodnutí vydáno v návaznosti na nedávný, nepravomocný rozsudek, jehož odůvodnění je účastníkům řízení známo (ostatně, stěžovatelka vůči rozsudku iniciovala odvolací řízení), je v případě, že se výrok prozatímního rozhodnutí zcela shoduje s příslušným výrokem tohoto rozsudku dostačující, pokud soud výrok prozatímního rozhodnutí částečně odůvodní odkazem na příslušné pasáže tohoto, dosud nepravomocného, rozsudku. Účastníkům řízení jsou v tomto případě důvody pro vydání rozhodnutí známy. Požadavky kladené na zevrubnost odůvodnění jsou nadto v případě prozatímních rozhodnutí nutně nižší, než je tomu u rozhodnutí ve věci samé (srov. např. nález sp. zn. I. ÚS 3193/24 ze dne 23. 4. 2025, bod 39; či zvláštní část důvodové zprávy k zákonu č. 268/2025 Sb., odůvodnění k § 465f). Ústavní soud tak porušení stěžovatelčiných práv v tomto ohledu neshledává.

VI. Závěr

43. Ústavní soud z uvedených důvodů došel k závěru, že napadeným usnesením bylo porušeno stěžovatelčino právo na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny a rovnost účastníků řízení podle čl. 37 odst. 3 Listiny. Ústavní stížnosti proto vyhověl. Nepřistoupil však ke zrušení napadeného rozhodnutí, jelikož ke dni rozhodnutí Ústavního soudu již podle § 465h písm. b) z. ř. s. pozbylo účinků (srov. nález sp. zn. 916/13 ze dne 17. 2. 2015). Rozhodl se tak vydat výjimečně tzv. akademický výrok, který sice konstatuje porušení základních práv, ale nemůže zrušit již neúčinné soudní rozhodnutí. I tento akademický výrok však může stále mít konkrétní praktický význam pro právní postavení stěžovatelky a je relevantní i proto, že hrozí, že by se vzhledem k novosti institutu prozatímního rozhodnutí mohla obdobná situace opakovat (usnesení sp. zn. III. ÚS 514/24 ze dne 17. 12. 2024, bod 17; či usnesení sp. zn. I. ÚS 1869/26 ze dne 20. 7. 2026, bod 9).

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2026

Jiří Příbář
předseda senátu